

شیعیان واقعی اهل بیت علیهم السلام

از دیدگاه اسلام ایمان و عمل صالح مایه نجات انسان است و صرف وابستگی ظاهری به اهل بیت علیهم السلام نمی‌تواند کمال آفرین و نجات‌بخش باشد. خداوند متعال در آیات زیادی، بهشت را پاداش کسانی می‌داند که ایمان و عمل صالح دارند:

﴿وَبَشِّرِ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ﴾^۱

و کسانی را که ایمان آورده‌اند و کارهای شایسته انجام داده‌اند، مژده ده که ایشان را باغ‌هایی خواهد بود که از زیر [درختان] آنها جوی‌ها روان است.

﴿وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾^۲

۱. بقره: ۲۵.

۲. همان: ۸۲.

کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده‌اند، آنان اهل بهشت‌اند، و در آن جاودان خواهند ماند.

نزدیک‌ترین افراد به اهل بیت علیهم السلام کسانی هستند که مؤمن باشند و از سیره آنان پیروی کنند. چنان که قرآن کریم درباره نزدیک‌ترین افراد به حضرت ابراهیم علیه السلام می‌فرماید:

﴿إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِإِبْرَاهِيمَ لَلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ وَهَذَا النَّبِيُّ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ﴾^۱

سزاوارترین مردم به ابراهیم، آنها هستند که از او پیروی کردند، و [در زمان و عصر او، به مکتب او وفادار بودند؛ همچنین] این پیامبر و کسانی که [به او] ایمان آورده‌اند [از همه سزاوارترند]؛ و خداوند، ولی و سرپرست مؤمنان است.

برخی گمان می‌کنند همین که دوستی با اهل بیت علیهم السلام را داشته باشند و در دهه محرم عزاداری کنند، دین خود را به اهل بیت علیهم السلام ادا کرده‌اند و جزء شیعیان هستند. در صورتی که اگر به قرآن مراجعه شود، روشن خواهد شد که این خیالی بیش نیست.

شیعه واقعی اهل بیت علیهم السلام کسی است که ولایت و امامت آنان را بپذیرد، آنان را دوست داشته باشد و از روش و سیره آنان که تجسم آیات قرآن کریم است، پیروی نماید.

حسن و شاء می‌گوید: امام رضا علیه السلام به من فرمود: ای حسن، این آیه را چگونه

می‌خوانید: «قَالَ يَا نُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ»؛ عرض کردم: پاره‌ای از مردم «إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ» می‌خوانند (به طریق وصفی، یعنی او عملی نادرست است) و بعضی «عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ» می‌خوانند (یعنی بد کاری کرده)، و هرکس «عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ» بخواند او را از نوح علیه السلام نفی کرده و گیری را پدر او داند. امام علیه السلام فرمود: نه، هرگز این‌طور نیست؛ بلکه او پسر واقعی نوح علیه السلام بود و لیکن چون خداوند عزوجل را نافرمانی کرد، خداوند او را از پذیرش نفی نمود، (و ما اهل بیت نیز این‌چنین هستیم) هرکس از ما، نافرمانی خدا کند، از ما نیست و تو ای حسن! اگر خداوند را اطاعت کنی، از ما اهل بیت خواهی بود.^۱

اگر کسی ولایت و محبت اهل بیت علیهم السلام را داشته باشد، حتماً از آنان اطاعت خواهد کرد؛ معنا ندارد انسان کسی را دوست داشته باشد؛ اما همیشه بر خلاف نظر او رفتار کند و به خواسته‌های او توجه نکند.^۲

در روایاتی که از اهل بیت علیهم السلام درباره اوصاف شیعیان‌شان وارد شده است، به تقوا و درستکاری تأکید شده است که ما در اینجا به ذکر یک روایت در این‌باره بسنده می‌کنیم:

امام باقر علیه السلام به جابر جعفی می‌فرماید:

يَا جَابِرُ أَيْكُنْفِي مَنْ يَنْتَحِلُ الشَّيْعَ أَنْ يَقُولَ بِحُبِّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ فَوَ
اللَّهِ مَا شِيعَتُنَا إِلَّا مَنْ اتَّقَى اللَّهَ وَأَطَاعَهُ وَمَا كَانُوا يُعْرِفُونَ يَا جَابِرُ

۱. عیون اخبار الرضا: ج ۲، ص ۲۳۲.

۲. دو آیه زیر اگر در کنار آیه مودت قرار گیرد، همین معنا را خواهند داد.

فرقان: ۵۷.

سبأ: ۴۷.

إِلَّا بِالتَّوَاضُّعِ وَالتَّخَشُّعِ وَالأَمَانَةِ وَكَثْرَةِ ذِكْرِ اللَّهِ وَالصَّوْمِ وَالصَّلَاةِ
 وَالبِرِّ بِالأَوْلِيَّائِ وَالتَّعَهُدِ لِلجِيرَانِ مِنَ الفُقَرَاءِ وَأَهْلِ المَسْكَنَةِ
 وَالعَارِمِينَ وَالأَيَّامِ وَصِدْقِ الأحَدِيثِ وَتِلَاوَةِ القُرْآنِ وَكَفِّ الأَلْسُنِ
 عَنِ النَّاسِ إِلَّا مِنْ خَيْرٍ وَكَانُوا أَمَنَاءَ عَشَائِرِهِمْ فِي الأَشْيَاءِ قَالَ جَابِرٌ
 فَقُلْتُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ مَا نَعْرِفُ اليَوْمَ أَحَدًا بِهِذِهِ الصِّفَةِ فَقَالَ يَا
 جَابِرُ لَا تَذْهَبَنَّ بِكَ المَذَاهِبُ حَسَبُ الرَّجُلِ أَنْ يَقُولَ أَحِبُّ عَلِيًّا
 وَآتَوَلَّهُ ثُمَّ لَا يَكُونُ مَعَ ذَلِكَ فَعَالًا فَلَوْ قَالَ إِنِّي أَحِبُّ رَسُولَ
 اللَّهِ ﷺ فَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ خَيْرٌ مِنْ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ثُمَّ لَا يَتَّبِعُ سِيرَتَهُ وَكَأَنَّ
 يَعْمَلُ بِسُنَّتِهِ مَا نَفَعَهُ حُبُّهُ إِيَّاهُ شَيْئًا فَاتَّقُوا وَاعْمَلُوا لِمَا عِنْدَ اللَّهِ
 لَيْسَ بَيْنَ اللَّهِ وَبَيْنَ أَحَدٍ قَرَابَةٌ أَحَبُّ العِبَادِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ
 وَأَكْرَمُهُمْ عَلَيْهِ اتَّقَاهُمْ وَاعْمَلْهُمْ بِطَاعَتِهِ يَا جَابِرُ فَوَاللَّهِ مَا يَتَّقَرَّبُ
 إِلَى اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِلَّا بِالطَّاعَةِ وَمَا مَعَنَا بَرَاءَةٌ مِنَ النَّارِ وَكَأَنَّ
 عَلَى اللَّهِ لِأَحَدٍ مِنْ حُجَّةٍ مَنْ كَانَ لِلَّهِ مُطِيعًا فَهُوَ لَنَا وَلِيٌِّّ وَمَنْ كَانَ
 لِلَّهِ عَاصِيًا فَهُوَ لَنَا عَدُوٌّ وَلَا تَنَالُ وَلَا تَنَالُ وَلَا تَنَالُ إِلَّا بِالعَمَلِ وَالأَوْرَعِ؛^۱

ای جابر، آیا همین بس است که گروهی اسم خود را شیعه بگذارند و بگویند
 ما اهل بیت را دوست می‌داریم، به خداوند سوگند! شیعیان ما کسانی هستند که
 تقوا داشته باشند و از خداوند اطاعت کنند.

ای جابر، شیعیان ما به تواضع و فروتنی و خشوع و امانت معروف هستند، آنها

همواره در یاد خدایند و نماز و روزه دارند و به پدر و مادر نیکی می‌کنند و با همسایگان فقیر و مستمند رفت و آمد می‌نمایند.

شیعیان ما کسانی هستند که به ورشکستگان می‌رسند و قرض‌داران را کمک می‌کنند و به یتیمان رسیدگی دارند، و راست می‌گویند، و قرآن تلاوت می‌نمایند، و زبان از مردم باز می‌دارند و جز خیر نمی‌گویند، و امینان خانواده‌های خود هستند.

جابر گوید: عرض کردم یا ابن‌رسول‌الله، ما امروز اشخاصی به این صفات مشاهده نمی‌کنیم، فرمود: ای جابر شما به کجا می‌روید؟ آیا شایسته است مردی بگوید من علی را دوست می‌دارم؛ ولی بعد از این اهل کار نباشد، اگر او می‌گوید من رسول خدا ﷺ را دوست می‌دارم، باید بداند که رسول خدا از علی بهتر است؛ پس چرا از سنت رسول خدا ﷺ متابعت نمی‌کند و از سیرهٔ آن حضرت پیروی ندارد باید بداند بدون عمل از محبت سودی نخواهد برد، اینک از خداوند بترسید و به دستورات او عمل نمایید، خداوند با هیچ‌کس فامیل نیست، هر کس متقی و پرهیزگار باشد و از دستورات خدا اطاعت کند او محبوب خداوند می‌باشد.

ای جابر، به خداوند سوگند هیچ بنده‌ای بدون طاعت نمی‌تواند به خداوند نزدیک باشد. ما برائت از آتش نداریم، هیچ‌کس نزد خداوند برهانی ندارد که با او احتجاج کند، هر کس از خداوند اطاعت کرد، او دوست ماست، و هر کس معصیت نمود، دشمن ماست، به ولایت ما نخواهد رسید؛ مگر به ورع و تقوا و عمل.